

GINOP-5.3.4. - 16 - 00006

A MUNKAHELYI EGÉSZSÉG ÉS BIZTONSÁG FEJLESZTÉSE AZ ÉPÍTŐIPARBAN

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSSAL SZEMBENI ELVÁRÁSOK, AZ OKTATÁSOK MEGSZERVEZÉSE, KOMMUNIKÁLÁSA

1993, ÉVI TÖRVÉNY A MUNKAVÉDELEMRŐL ELŐÍRÁSAI A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSRÓL

Mvt.55. § (1) A munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló

a) munkába álláskor,

b) munkahely vagy munkakör megváltozásakor, valamint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek változásakor,

c) munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésekor,

d) új technológia bevezetésekor

elsajátítsa, és rendelkezzen a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel.

Az oktatást rendszeres munkaidőben kell megtartani, és szükség esetén időszakonként meg kell ismételni. Az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni.

1993, ÉVI TÖRVÉNY A MUNKAVÉDELEMRŐL ELŐÍRÁSAI A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSRÓL

Mvt.42. § A veszélyes munkafolyamatoknál, technológiáknál a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében

- **a) - a veszélyforrásokat és az ellenük való védekezés módját, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit az érintett munkavállalókkal – mind a munkahely egésze, mind az egyes munkafolyamatok tekintetében – meg kell ismertetni**
- **b) -a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, rendeltetészerű használatukra a munkavállalókat ki kell oktatni és az egyéni védőeszközök rendeltetészerű használatát meg kell követelni;**

1993, ÉVI TÖRVÉNY A MUNKAVÉDELEMRŐL ELŐÍRÁSAI A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSRÓL

Mvt.50. § A munkavállaló csak olyan munkával bízható meg, amelynek ellátására egészségileg alkalmas, rendelkezik az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal.

Mvt.70. §(1) A munkáltató az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében **köteles a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőikkel tanácskozni,** valamint biztosítani részükre a lehetőséget, hogy részt vehessenek az egészségre és biztonságra vonatkozó munkáltatói intézkedés kellő időben történő előzetes megvitatásában.

1993, ÉVI TÖRVÉNY A MUNKAVÉDELEMRŐL ELŐÍRÁSAI A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSRÓL

Mvt.70.§ (2) A munkavállalók közvetlenül vagy munkavédelmi képviselőik útján – az (1) bekezdésben meghatározottak mellett – különösen a következő munkáltatói kötelezettségek tekintetében **jogosultak tanácskozást folytatni: a munkavédelmi oktatás megtervezéséről és megszervezéséről.**

Mvt.52. § (1) Az iskolarendszerű oktatás, a nevelés keretében a tanulókat és a hallgatókat meg kell ismertetni a biztonságos életvitel, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető szabályaival.

1993, ÉVI TÖRVÉNY A MUNKAVÉDELEMRŐL ELŐÍRÁSAI A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSRÓL

Mvt.52 § (2)A **szakmai képzés keretében** kell gondoskodni arról, hogy a résztvevők elsajátítsák a képzettségük alapján betölthető munkakör egészségi és biztonsági követelményeit

A munkavédelmi ismeretek elsajátításának célja az, hogy a munkát végző megismerje a szakmájához tartozó munkavédelmi, (munkabiztonsági és munkaegészségügyi) előírásokat, követelményeket, és ismerje meg a munkahelyére, munkakörére vonatkozó szabályokat, utasításokat.

A munkavédelmi ismereteket tehát már a szakképzésben, a szakképzettség megszerzésével együtt kellene elsajátítani. A tanult szakmához tartozó munkavédelmi, biztonságtechnikai, egészségügyi ismereteket a szakmai ismeretek szerves részeként kell megtanulni.

A MUNKAVÉDELMI OKTATÁS KÖVETELMÁNYEI

A szakembernek a szakmájához tartozó munkavédelmi alapismeretek birtokában a betöltött munkakörre vonatkozó helyi, az építőiparra jellemző sajátos **munkavédelmi tudnivalókat is el kell sajátítania.**

Ez a munkahelyén, a munkavédelmi oktatás keretében történik.

A munkáltató feladata gondoskodni arról, hogy a munkavállaló a munka megkezdése előtt és a foglalkoztatás teljes tartama alatt ismerje meg a biztonságos munkavégzés feltételeit.

Munkavédelmi ismereteket csak arra felkészült személy oktathat, nem szükségszerű, hogy ezt a munkavédelmi szakember végezze, de ajánlatos, hogy az oktatási tematika, illetve az oktatást segítő írott és szemléltető eszközök biztosításában a munkavédelmi szakember részt vegyen.

A SZAKMAI SZEMPONTÚ MUNKAVÉDELMI ISMERETEK MEGISMERÉSE

A több évtizedes szakmai tapasztalatom: **nincs helyén
Magyarországon az iskolai munkavédelmi oktatás.**

Mit tanítanak?

Mikor tanítják?

Ki tanítja?

A jobb tanulóknak néhány általános munkavédelmi tudnivaló marad emlékül a tantárgyból.

Elvétve tapasztaljuk a technológia, a műveletek műszaki ismereteivel együtt folyó munkavédelmi ismeret átadást, ezért ezek megismertetése a vállalatok munkavédelmi szakembereire marad.

A SZAKMAI SZEMPONTÚ MUNKAVÉDELMI ISMERETEK MEGISMERÉSE

Bevált módszerem az évenkénti legalább fél napos szakmai ismeretek elsajátítására irányuló munkavédelmi képzés/oktatás.

Módszerek:

- előadás/ok tartása,
- tesztlapos visszakerdezés,
- TEAM esettanulmányok,
- elmúlt évi hiányosságokra épülő oktatás és közös feladat megoldás,
- munkabalesetek elemzése, tanulságainak megbeszélése, feldolgozása, stb.

Ez a módszer hozzásegíti a munkahelyi felelős vezetőket ahhoz, hogy felkészüljenek a munkavégzés biztonságos irányítására, a dolgozói oktatások megtartására.

A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSOK FAJTÁI

Előzetes munkavédelmi oktatás

Az újfelveteles munkavállalók előzetes munkavédelmi oktatását a munkajogi felvételt követően, de a tényleges munkakezdést megelőzően kell megtartani.

Ez az oktatás:

- elméleti és gyakorlati oktatási részből áll, és ezt követi;
- az ismeretek elsajátítását igazoló beszámoltatás vagy visszakérdezés.

Az elméleti oktatás keretében az érintett munkavállalóval a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkavégzéshez kapcsolódó előírásokat, szabványokat, magatartási szabályokat kell megismertetni.

A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSOK FAJTÁI

Biztosítani kell az **általános**, valamint a munkahely, a munkakör és **beosztás szerint** szükséges munkavédelmi ismeretek elsajátítását.

Az oktatás keretén belül ki kell térni a veszélyhelyzetben, illetve a rendkívüli munkavégzés körülményei között tanúsítandó **magatartás elsajátítására is.**

Az oktatást végzőnek figyelemmel kell lennie arra, hogy az először munkába lépő munkavállaló **első munkavédelmi oktatása** olyan legyen, hogy ez az oktatás alapozza meg a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkavégzéshez szükséges ismereteit.

A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSOK FAJTÁI

A gyakorlati oktatás során az adott munkahely sajátosságait, az adott technológia sajátosságait, a felhasználásra kerülő veszélyes anyagok és keverékek kockázatait, a munkaeszközök üzemeltetésére, tisztítására, napi karbantartására vonatkozó ismereteket kell a gyakorlat körülményei között, az oktatásban résztvevő munkavállalók részére bemutatni, majd ezt gyakoroltatni.

A gyakorlati oktatás körébe tartozik, illetve gyakorlati oktatás keretében kell a munkavállalót az **egyéni védőeszköz használatára megtanítani és azt gyakoroltatni.**

A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSOK FAJTÁI

Ismétlődő munkavédelmi oktatás

Az Mvt. a munkáltató felelősségeként határozza meg azt is, hogy a munkavállaló a foglalkoztatásának teljes időtartalma alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, ezért időszakonként a megváltozott vagy új kockázatokra figyelemmel, az oktatást meg kell ismételni.

Az ismétlődő munkavédelmi oktatás keretében a **már megszerzett elméleti ismeretek felújítása**, a gyakorlati oktatás keretében az elsajátítható tudnivalók felelevenítése, továbbá az eltelt időszak értékelése (pl. a **balesetek, ellenőrzések, beszámolók tanulságai** alapján) és a jövőbeni (munkavégzéshez kapcsolódó munkavédelmi) feladatok felvázolása történik.

A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSOK FAJTÁI

Az ismétlődő **munkavédelmi oktatás gyakoriságát** a munkáltató határozza meg a munka jellegének, a kockázatoknak megfelelően, lehetőleg munkakörönként.

Célszerű valamennyi fizikai munkakört betöltő munkavállalót tényleges oktatásban részesíteni, legalább évente.

A nem fizikai munkakörben dolgozók (vagy a termelésirányításban közvetlenül részt nem vevők) részére az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés szabályait összefoglaló, írásban átadott anyag is megfelelő oktatási forma lehet.

Ilyen esetben az érintettek az oktatási tananyag elsajátításáról írásban nyilatkoznak.

A MUNKAVÉDELMI OKTATÁSOK FAJTÁI

Rendkívüli munkavédelmi oktatás

A rendkívüli munkavédelmi oktatás megtartását jogszabály tételes oktatási kötelezettségként nem írja elő.

A rendkívüli munkavédelmi oktatás célja, hogy **tanulságos eseményhez kötődően** (pl.: egy súlyos munkabaleset, rendkívüli esemény, üzemzavar, kvázi baleset) alkalmat biztosítson a megelőzési kérdéseinek, tanulságainak megbeszélésére.

Indokolhatja az ilyen oktatás megtartását egy **átfogó hatósági ellenőrzésből levonható tanulságok** elemző megtárgyalása.

A rendkívüli oktatás keretében ismertetni kell a bekövetkezett esemény okait, a hasonló esetek megelőzésének lehetőségeit, a megtett intézkedéseket.

AZ OKTATÁSOK IDŐPONTJA, DOKUMENTÁLÁSA

A munkavédelmi oktatás időpontja

A munkavédelmi oktatást "rendes munkaidőben" kell megtartani.

Az előírás azt jelenti, hogy a munkavédelmi oktatást munkaidőben kell megtartani és nem járhat a munkavállaló szempontjából sem a magánideje csökkenésével, sem más anyagi hátrány okozásával.

A munkavédelmi oktatással töltött időre a munkavállalót átlag kereset illeti meg.

A munkavédelmi oktatás dokumentálása

Az Mvt. előírása szerint az oktatás megtörténtét a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva, írásban kell rögzíteni.

AZ OKTATÁSOK IDŐPONTJA, DOKUMENTÁLÁSA

Megjegyzem, hogy a hatósági ellenőrzések során a munkáltató rendelkezik bizonyítási kötelezettséggel, így ha nincs megfelelően kezelt, az oktatott anyag részleteit is tartalmazó dokumentáció, a munkáltató munkavédelmi bírsággal sújtható.

Számos bírósági tárgyalás tapasztalata alapján állítható, hogyha a munkáltató nem rendelkezik az oktatott anyagot kellő részletességgel feltüntetett oktatási dokumentummal és azon az oktatott anyag tartalmának elismerését igazoló munkavállalói aláírással, akkor a munkáltató mulasztása bizonyítottan tekinthető.

Az oktatás tényét a **„Munkavédelmi oktatási napló”** – ban célszerű rögzíteni.

AZ OKTATÁSI TEMATIKA, AZ OKTATÓK KIVÁLASZTÁSA

Az oktatási tematika

Az Mvt. tételes kötelezettségként nem nevesíti az oktatási tematika készítésének kötelezettségét.

A tematika készítését az a munkavédelmi szemlélet indokolja, hogy utólag is (pl. egy baleset esetében) megállapítható legyen, az oktatások keretében ténylegesen milyen témák kerültek ismertetésre.

A Mvt. egyes végrehajtási szabályai oktatási tematika készítési kötelezettséget határoznak meg.

Az oktatást végzők kiválasztása

A munkavédelmi oktatás és az ezzel kapcsolatos feladatok nem minősülnek munkavédelmi szaktevékenységnek.

AZ OKTATÓK KIVÁLASZTÁSA

Ennek ellenére a gyakorlat azt mutatja, hogy az elméleti oktatás akkor szakszerűbb és eredményesebb, ha **a munkáltató** a munkavédelmi oktatással kapcsolatos feladatokba az általa kijelölt saját vagy szerződéses szolgáltatás keretében együttműködő **munkavédelmi szakképzettségű szakemberét bevonja.**

A **gyakorlati munkavédelmi oktatás** akkor éri el a célját, ha azt a munkafolyamatokat, a kapcsolódó munkavédelmi szabályokat jól ismerő, **gyakorlott szakember** (pl.: építésvezető, művezető) végzi.

AZ ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSNAK ELLENŐRZÉSE

Az ismeretek megszerzéséről történő meggyőződés

A biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek megszerzéséig a munkavállaló önállóan nem foglalkoztatható.

Az oktatás zárásaként **ezért a munkáltatónak meg kell győződnie** arról, hogy a szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek birtokában van-e az oktatott személy.

Az ellenőrzés történhet **visszakérdezéssel** vagy az oktatott munkavédelmi szakanyag főbb részeiből történő **beszámoltatással**.

Ennek formája lehet írásban történő beszámoltatás (teszt, önálló kérdések) is.

AZ ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSNAK ELLENŐRZÉSE

A gyakorlati oktatás során szerzett ismeretek sokirányúak, itt a visszakérdezés gyakorlati bemutatás formájában történik.

Az oktatást végzőnek tehát fontos feladata a számonkérés, ugyanis ez az önálló munkára bocsátás feltétele.

Az ismeretek megfelelő elsajátításáról történő meggyőződésig tapasztalt, az adott munkaeszközt, technológiát és a munkavédelmi előírásokat jól ismerő munkavállalót kell megbízni arra, hogy az érintett munkavállaló tevékenységét felügyelje, kísérje figyelemmel a szükséges jártasság és készség megszerzéséig az eredményes visszakérdezésig.

A KOMMUNIKÁCIÓ

A kommunikáció információcsere az adó és a vevő között. A kommunikáció egy dinamikus kölcsönös folyamat. Az adó, vagy kommunikátor kezdeményezi kommunikációt, így ő lesz a kommunikáció forrása. Ő kódolja az üzenetet, amely a csatornán keresztüljut el a vevőhöz. A vevő vagy befogadó dekódolja az üzenetet. Amennyiben válaszol, a vevőből adó lesz, és a folyamat kezdődik előlről.

A kommunikáció mai értelemben: információcsere, közlés, tájékoztatás.

Nem lehet nem kommunikálni. Az ember bármit tesz, annak kommunikációs jelentősége lesz a többi ember számára. A másik az, hogy a kommunikáció mindig két szintű folyamat, mindig van egy tartalmi és egy viszony meghatározó szintje.

A munkáltató felelőssége a tájékoztatásért és a munkavédelmi oktatás megtartásáért

Az Mvt. rögzíti azt a munkavállalói elemi jogot, hogy megismerhesse a munkavégzésére vonatkozó összes lényeges információt, különösen a veszélyekkel, ártalmakkal, az azok elleni védelem módjaival foglalkozókat.

A munkavédelem, mint a hatékony megelőzés gyakorlata, a munkavégzéssel kapcsolatos munkáltatói kötelezettségek között kiemelt jelentőséget tulajdonít:

- a tájékoztatásnak;
- az információ átadásnak;
- az oktatásnak, azaz a kommunikációnak.

A KOMMUNIKÁCIÓ

Az Mvt. a munkáltató tájékoztatási kötelezettségével kapcsolatosan előírja a munkavállalók megfelelő **utasításokkal történő ellátását**, illetve a szükséges utasítások és tájékoztatások munkavállalók részére kellő időben történő megadását, a következőkben felsoroltak ismertetését:

- A **munkavégzés szabályait**, az ehhez kapcsolódó utasításokat.
- A **veszélyes munkafolyamatoknál** és technológiáknál a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében a **veszélyforrásokat és az ellenük való védekezés módját**, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit.
- A veszélyforrások ellen védelmet nyújtó **egyéni védőeszközök** védelmi képességét, biztonságos használatát.

A KOMMUNIKÁCIÓ

- A munkaeszközök műszaki dokumentációjában foglaltakat.
- A veszélyt jelző, tiltó és tájékoztató feliratokat.
- A különböző munkáltatók alkalmazásában álló munkavállalók esetén, ha azonos munkahelyen egy időben végeznek munkát, a munkavégzés összehangolására tett intézkedéseket.
- A mentési tervet.
- A kockázatértékelés eredményeit.
- A munkavédelmi intézkedések tapasztalatait.
- A munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések kivizsgálásának eredményeit.
- A munkavédelmi hatóság ellenőrzésének megállapításait.

A KOMMUNIKÁCIÓ

Az információközlés és tájékoztatás formáját a jogszabályok nem rögzítik.

Ezek történhetnek:

- munkamegbeszéléseken;
- munkaértekezleteken;
- munkavédelmi oktatáson.

Bármelyik módszert választja a munkáltató, figyelembe kell vennie és biztosítania kell a tájékoztatás megtörténtének dokumentálását azokban az esetekben, amikor ezt a vonatkozó jogszabály tételes követelményként rögzíti.

NÉHÁNY ÉPÍTŐIPARI OKTATÁSI GYAKORLATI AJÁNLÁS

A zárt üzemek kivételével egy új építkezés mindig új munkahelyet jelent, ezért ezeken a munkahelyeken a munkavégzés megkezdése előtt el kell végezni a helyi speciális körülményekre vonatkozó, a biztonságot és egészséget nem veszélyeztető munkavégzés helyi sajátosságait tartalmazó munkavédelmi oktatást.

Az oktatáson meg kell ismertetni a dolgozókkal minimum a következőket:

1. Milyen veszélyeket jelent a munkahelyi környezet?
pl. Nagyfeszültségű földkábel vagy nagyfeszültségű villamos vezeték az építkezés területén.
Működő üzemben történő kivitelezési munkavégzés.
Folyamatos járműforgalom a munkavégzés közelében.

NÉHÁNY ÉPÍTŐIPARI OKTATÁSI GYAKORLATI AJÁNLÁS

Folyamatos vasúti forgalom melletti munkavégzés.

Víz feletti munkavégzés, stb.

2. A mi munkavégzésünk mivel veszélyezteti a környezetet

pl. Porszennyezés.

Zajterhelés.

Közút szennyezése.

Leeső tárgyak veszélye.

Szomszédok veszélyeztetése.

Felújítási, bővítési munkáknál a lakók veszélyeztetése.

Járókelők veszélyeztetése, stb.

NÉHÁNY ÉPÍTŐIPARI OKTATÁSI GYAKORLATI AJÁNLÁS

3. Egymástól elválaszthatatlanul több vállalkozás dolgozóinak egyidejű munkavégzése.
4. Működő üzemben történő kivitelezési munkavégzésnél mivel veszélyeztet bennünket a működő üzem tevékenysége, és milyen helyi kötelezően betartandó munkavédelmi előírások vannak.
5. Az adott építkezés sajátos technológiából eredő veszélyforrások és az ellenük való védekezési módok.
6. Az adott kivitelezésen használt munkaeszközök veszélyforrásai és az ellenük történő védekezés.
7. A kivitelezésen használt veszélyes anyagok és keverékek veszélyei, az ellenük való védekezés és teendők rendkívüli események esetén. (biztonsági adatlapok)

NÉHÁNY ÉPÍTŐIPARI OKTATÁSI GYAKORLATI AJÁNLÁS

8. A biztonsági és egészségvédelmi terv speciális előírásainak megismertetése.

9. Fokozottan veszélyes területek az építkezésen.

Pl. Le és beesés veszélyes munkaterületek.

Veszélyes anyagok és keverékek és azok hulladékainak tárolása, kezelése.

10. A munkahelyi vészhelyzeti terv helyi sajátosságainak megismertetése.

A fenti oktatásokat újra el kell végezni, ha új veszélyes munkaeszközök, technológiák, veszélyes anyagok és keverékek jelennek meg a munkahelyen, illetve rendkívüli események és munkabalesetek esetében is.

ELÉRHETŐSÉGEIM

Somogyi Gyula
munkabiztonsági szakértő
+36/30 532-5204
gyula.somogyi46@t-online.hu

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE